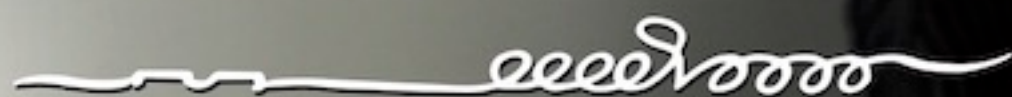

FLUIT

Nederlands Fluit Genootschap

1
2021

7

Camilla Hoitenga:
Moderne
fluitmuziek, solo?!

17

Jeroen Pek: Ja, 't is even schrikken...

21

Tom Sargeaunt: Ik hou van alle houten
fluiten

38

Jana Machalett: Ik ben heel ritmisch...

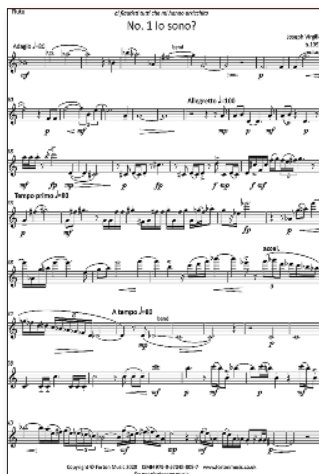
Inhoud

- 2 **Van de redactie**
- 3 **Van het NFG**
- 5 **Nieuws**
- 7 **Interview** Camilla Hoitenga, Saariaho-
kenner en meer *Marion Schopman*
- 11 **Uitgelicht** René Samson: Sporen
Frans van Ruth
- 14 **Aandacht voor de musicus** Oeffenen
(in een bubbel) *Wieke Karsten*
- 17 **Interview** Jeroen Pek: 60 jaar!
Marion Schopman
- 21 **Interview** Tom Sargeaunt: Wibb heeft me
alles geleerd *Aysha Wills*
- 24 **Zomaar een lid** Odette Kolen-van de
Korput *Arjanne Bruggeman*
- 26 **Bladmuziek** Will Hoogakker: Fluit Solo 1
- 28 Toelichting bij Fluit Solo 1 *Will Hoogakker*
- 29 Je eigen houten kopstuk maken in
Cambridge *Jurrien Wormgoor*
- 34 **Verslag** FI-uitdaging 2.0
Marieke van der Horst
- 36 **Column** Confuus *Marten Root*
- 38 **Interview** Jana Machalett: Rosy Wertheim,
zo'n interessante persoon!
Marion Schopman
- 41 **Verslag** Met pensioen? Ga samenspelen!
Martha de Jager
- 42 **Cd-besprekingen**
- 45 **Nieuwe muziekgaven**
Arjanne Bruggeman
- 49 **Concertagenda** *Paula van Wijk*
- 50 **Piccolo's**
- 51 **Over de auteurs**

Omslag: Camilla Hoitenga
Foto Maarit Kytöharju

Nieuwe muziekgaven

Over de opzet die sinds FLUIT 2019-4 is toegepast in deze rubriek hebt u kunnen lezen in het verslag over de 'Forum-discussie moeilijkheidsgraden' in dezelfde aflevering. Onder ieder item staat een schemaatje waarin punten worden gegeven aan **B** – bereik (laagste-hoogste toon), **R** – maat en ritme, **V** – vingertechniek, **A** – articulatie en **I** – intonatie. Uit de optelling volgt dan de conclusie. Zie voor een uitgebreidere uitleg en voorbeelden ook www.nfg-fluit.nl/service/moeilijkheidsgraden.

Joseph Virgilio, Sono Sognando? due pezzi per flauto solo. Forton Music FM909.

Joseph Virgilio (geb. 1951) is een Amerikaanse componist die na een muziekopleiding en een loopbaan in het bedrijfsleven weer is teruggekeerd naar de muziek. Als componist is hij voornamelijk autodidact. *Sono Sognando?* ('Droom ik?') bestaat uit twee stukken voor fluit solo, met als titels *Io sono?* ('Ben ik het?') en *Non penso: vada a giro in giro!* ('Ik denk niet: ga rond'). Het gaat over het leven in isolement tijdens de Covid-19-lockdown en de impact die dat heeft.

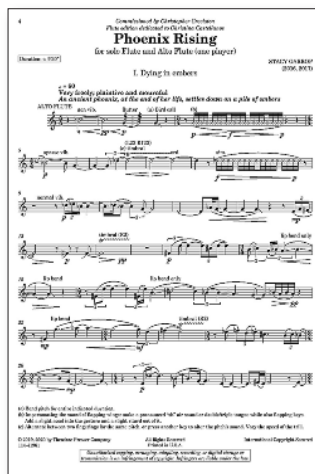
Sono Sognando? is een moeilijk stuk, met veel ingewikkelde ritmes, lastige loopjes met veel toevallige voortekens, accenten op onverwachte plekken, glissandi, flatterzunge en grote dynamische verschillen. Maar ook een stuk met een verhaal, een actueel thema dat momenteel voor iedereen invoelbaar is. Een mooie uitdaging om dit ook over te brengen op het publiek.

B	R	V	A	I	totaal
3	5	6	6	4	24

→ niveau 5 (toelating conservatorium)

Stacy Garrop – Phoenix Rising for solo Flute and Alto Flute (one player). Theodore Presser 114-41961.

In de muziek van de Amerikaanse componiste Stacy Garrop (geb. 1970) draait het altijd om het vertellen van een verhaal. Zo gaat *Phoenix Rising* over de beroemde vogel uit de Griekse mythologie. In het eerste van de twee delen, *Dying in embers*

('Sterven in sintels'), voor altfluit, blaast een oude feniks op de sintels van zijn nest de laatste adem uit: zeer langzaam en verstild, met een heel mooi rustgevende sfeer. Het tweede deel, *Reborn in flames* ('Herboren in vlammen'), is voor fluit en gaat over de herboren feniks die voor het eerst leert vliegen. Dit grote contrast met het eerste deel is duidelijk te horen: zeer ritmisch, veel staccato, ook in het lage register en met grote sprongen, zeer veel toevallige voortekens, lastige ritmes en lange slierten sextolen. In het stuk zijn veel moderne technieken verwerkt, zoals flatterzunge, alternatieve grepen, glissandi en flageoletten.

Phoenix Rising is een mooi stuk met een verhaal, leuk om over te dragen op het publiek. Bovendien een echte technische uitdaging, en ook de wisseling van altfluit naar C-fluit moet zeker goed geoefend worden!

B	R	V	A	I	totaal
4	7	7	7	7	32

→ niveau 7 (master conservatorium)

Claude Debussy (arr. Magnus Byström) – Élégie voor contrabasfluit en piano. Kontinuum Publications.

Debussy schreef *Élégie* ('Treurzang') in december 1915, terwijl Frankrijk gebukt ging onder de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog. Oorspronkelijk is het een kort pianostuk (ongeveer 1½ minuut), waarin de melodie zich helemaal in het lagere register afspeelt. Magnus Byström maakte dit arrangement voor de zeer

verrassende en niet veel voorkomende combinatie contrabasfluit en piano. Het is een somber, langzaam en gedragen, mooi en zeker niet alledaags stuk. De contrabasfluitpartij is op zichzelf niet zo moeilijk, maar omdat bijna niemand standaard thuis zo'n instrument heeft en dus niet dagelijks kan oefenen zal het stuk voor iedereen een uitdaging zijn. Als je wel over een contrabasfluit beschikt en kunt repeteren is het zeer de moeite waard. Omdat de contrabasfluit zeer zacht en laag klinkt en de aanzet daardoor niet altijd helder te horen is, is het ook nog een hele uitdaging om de balans goed te krijgen. Kortom, een mooi stuk voor een bijzondere combinatie!

B	R	V	A	I	totaal
3	4	3	3	3	16

→ niveau 4 (C-examen)

David Maxwell, Suite for alto flute and piano. Forton Music FM897.

Deze altfluitsuite van de Amerikaanse componist, pianist en organist David Maxwell bestaat uit vijf korte delen: *For Hallie and James*, *For Desmond*, *Waltz for a day in May*, *Papillon* en *Frolic*. In de inleiding vertelt de componist dat hij *For Hallie and James* schreef op verzoek van zijn stiefdochter voor haar bruiloft en dat het is geïnspireerd op het geluid van de branding van de oceaan. *For Desmond* en het fladderende *Papillon* schreef hij voor muziekavonden met een goede vriend, het idee voor de grillige *Waltz for a day* kreeg hij toen hij op een dag in een luchtige en zorgeloze bui was. Toen hij de vier delen

samenvoegde tot een suite voegde hij er als sprankelende afsluiting *Frolic* aan toe. De pianopartij is relatief simpel (geen ingewikkelde ritmes, voornamelijk halve, kwart- en achtste noten). Hierdoor is het samenspel niet moeilijk en kan alle aandacht gaan naar het mooi overbrengen van de verschillende delen en het volledig beheersen – als je er niet dagelijks op speelt – van de altfluit. Er kan aan van alles gewerkt worden: mooie lange lijnen, het hoge derde octaaf (stemming!) en reeksen losse zestienden (wel of geen dubbel staccato?). Een fijne suite dus om met de altfluit aan de slag te gaan. De verschillende delen zijn ook heel goed los van elkaar te spelen en uit te voeren.

B	R	V	A	I	totaal
3	4	4	3	3	17

→ niveau 4 (C-examen)

A Celebration Album. Fluit en piano. Forton Music FM913.

Dit onlangs uitgegeven feestalbum voor de vijftigste verjaardag van Lynne Williams, 'principal' van de beroemde Guildhall School in Londen, bevat vier zeer verschillende stukken. *Scherzo* van Keiron Anderson is ritmisch en dansachtig. In *Celtic Dream* heeft Karen Gourlay Lynne's naam gebruikt om de melodie en harmonie van het stuk te bepalen; zoals de titel al aangeeft, heeft het stuk Keltische invloeden. *Rondeau des Perruches* van Tony Bridgewater gaat over de capriolen in het leven van een parkiet en Geoff Warren schreef *I'm Here* tijdens en naar aanleiding van de eerste Covid-19-lockdown in Italië. De componist schrijft hierover: 'Het constante gebruik van virtual reality, dat bijna het hele leven zich online afspeelde begon onmenselijk te worden. Met het schrijven van dit stuk begon ik mijn leven weer een beetje op te bouwen.'

Celtic Dream en *Rondeau des Perruches* zijn het moeilijkst. *Celtic Dream* begint zonder maataanduiding en heeft een vrij ritme; het tweede gedeelte, in 4/4, moet juist strak in tempo worden gespeeld. Hier komen veel kwintolen (met dubbele

voorslag) en één septool in voor, soms tegen een trioool van de piano. Een aantal plekken vraagt om flageoletten. Het stuk eindigt zoals het begon.

Rondeau des Perruches bestaat voornamelijk uit slinteren zestienden, veel los (dubbel staccato!) en met octaafsprongen, om de roep van parkieten te imiteren. Er zijn veel maatwisselingen en ook grote verschillen in dynamiek.

Scherzo en *I'm Here* lijken op het eerste gezicht iets minder lastig, maar in beide stukken ligt het tempo behoorlijk hoog. *Scherzo* bevat veel accenten en staccato; om dit stuk licht en strak te krijgen moet je toch al aardig wat techniek in huis hebben. In *I'm Here* zitten een aantal net niet logische overbindingen, waardoor het ritmisch best lastig is. Ook wisselt de maatsoort voortdurend.

Een mooie verzameling afwisselende stukken met genoeg uitdagingen!

B	R	V	A	I	totaal
3	4	4	4	3	18

→ niveau 4 (C-examen)

Yuri Povolotsky, Sonata Amoroso op. 123 voor fluit en piano. Forton Music FM896.

Yuri Povolotsky (geb. 1962) is een Russisch-Israëlsche componist. Zijn *Sonata amoroso* (2020) bestaat uit drie

delen, *Madrigal*, *Intermezzo* en *Serenade*, die samen zo'n 8½ minuut duren.

Intermezzo vormt van deze drie de grootste uitdaging. Het is een Allegretto in 9/8 bij ♩ = 128, een lekker pittig tempo dus, zeker gezien de vrij moeilijke loopjes, accenten en staccato, vrij veel toevallige voortekens en een hoogte tot c⁴. Ook het samenspel met de piano heeft aandacht nodig. De fluitpartij heeft aan het begin steeds twee achtsten in een tel, de derde óf eerste ontbreekt en wordt opgevuld door de piano. Nog een hele opgave om dit goed strak te krijgen. In het derde deel zitten een aantal lastige staccatopassages, maar ook lange legatozinnen. Waar haal je adem zonder de zin te veel te onderbreken? Het stuk ligt gemakkelijk in het gehoor, is niet heel vernieuwend, maar heeft zeker leuke elementen en genoeg uitdagingen om aan te werken.

B	R	V	A	I	totaal
4	4	4	4	4	20

→ niveau 4 (C-examen)

Wilhelm Friedemann Bach (arr. Leone Buyse en David Berman), Three Duets for two Flutes. Theodore Presser 114-41914.

Deze uitgave is een bewerking van de drie altvioolduetten van W.F. Bach in C groot, G groot en g klein F. 60-62. Volgens de korte inleiding van Leone Buyse en David Berman is hun bewerking gebaseerd op een kopie van het origineel. De afwijkingen zijn in de uitgave duidelijk herkenbaar en zijn gebaseerd op de achttiende-eeuwse uitvoeringspraktijk die wordt beschreven door o.a. Quantz en C.P.E. Bach. Ook de omzetting van altviool naar fluit maakte aanpassingen nodig; zo is de sonate in C groot naar D getransponeerd. Na de algemene inleiding volgen per sonate enkele suggesties voor de uitvoering. Beide partijen zijn volkomen gelijkwaardig, de twee fluiten hebben afwisselend de leiding. Voor de drie sonates is aardig wat techniek vereist. Er komen veel virtueuze loopjes in voor, in snel staccato en met grote sprongen (groter dan het octaaf) en

regelmatig in het lage register, dus ook nog eens een uitdaging om dit mooi strak en helder te krijgen. Ook qua samenspel zijn de duetten een uitdaging. De ritmes zijn vrij voorspelbaar, maar er moeten veel loopjes aan elkaar worden doorgegeven en vaak moeten snelle zestienden passages (deels) gelijk klinken. De articulatie moet dus goed op elkaar worden afgestemd en beide spelers moeten elkaar goed aanvoelen.

Drie uitdagende sonates voor twee fluiten, een mooie aanvulling op de zes bekende!

B	R	V	A	I	totaal
3	3	5	4	4	19

→ niveau 4 (C-examen)

Maurice Ravel (arr. Denis Barbier), Pavane de la Belle au bois dormant. Fluitkwartet. Score Vivo.

Pavane de la Belle au bois dormant ('Pavane van de Schone Slaapster') is het eerste deel van Ravels bekende suite *Ma Mère l'Oye*. Denis Barbier heeft dit prachtige stukje gearrangeerd voor een kwartet van twee fluiten, altfluit en basfluit, met eventueel nog cello of contrabas. Het is natuurlijk heel leuk dat het nu ook voor fluitkwartet uitvoerbaar is. De partijen zijn niet moeilijk en allemaal interessant om te spelen. Fluit 1 en 2 hebben afwisselend de leiding. Uitdagingen vormen de stemming (afstemmen van akkoorden) en het samenspel (gelijk beginnen en eindigen van frasen, samen ademen). De uitgave bevat losse partijen en een partituur, waarin de altfluit klinkend is genoteerd. Als je als fluitkwartet over een alt- en basfluit beschikt zeker een aanrader om op de repertoirelijst te hebben!

B	R	V	A	I	totaal
3	2	2	2	3	12

→ niveau 3 (B-examen)

G.P. Telemann (arr. Robert Rainford), 4 Concerti. Fluitkwartet. Forton Music FM888.

Deze vier mooie korte 'concerten' zijn oorspronkelijk geschreven voor vier violen, Robert Rainford arrangeerde ze voor vier fluiten. Alle vier bestaan ze uit vier korte delen volgens het patroon van een baroksonate: langzaam-snel-langzaam-snel, waarbij een van de snelle delen een fuga is. De delen vormen grote contrasten. Alle partijen zijn leuk om te spelen, de melodielijn wordt afgewisseld en elke partij is even belangrijk.

Er is genoeg om aan te werken: stemming in de langzame delen (veel opeenvolgende akkoorden), strak en gelijk laten klinken van de snelle delen (veel dubbel staccato), dynamische contrasten en techniek (snelle loopjes met legato en grote sprongen).

Leuk om te spelen, fijn om naar te luisteren!

B	R	V	A	I	totaal
3	3	4	3	4	17

→ niveau 4 (C-examen)

Maurice Ravel (arr. Magnus Byström), À la manière de.... Fluitkwintet. Score Vivo.

Nadat de componist en pianist Alfredo Casella in 1911 een bundel stijlimitaties voor piano had gepubliceerd, nodigde hij zijn vriend Ravel uit om bij te dragen aan een tweede serie. Ravel koos als modellen twee van zijn lievelingscomponisten, Emmanuel Chabrier en Aleksandr Borodin. Magnus Byström herschreef Ravels stijlimitaties voor een kwintet van twee fluiten, alt-, bas- en contrabasfluit.

À la manière de Emmanuel Chabrier is een parafrase van een aria uit *Faust* van Gounod en vormt ritmisch gezien nog best een uitdaging. Het is een Allegretto in 6/8, met in het eerste gedeelte vrijwel constant doorlopende losse achtste noten, altijd gedubbeld. De timing en articulatie moeten dus precies hetzelfde zijn om dit mooi te krijgen. Later komen er meerdere wisselingen van voortekens (tot 6 kruisen!)

en maatsoort (6/8, 9/8) en zitten er een paar ritmisch lastige loopjes in, waarin septolen aan elkaar doorgegeven moeten worden. Alle partijen komen goed aan bod en hoeven zich niet te vervelen.

À la manière de Borodin is ritmisch wat eenvoudiger. Het is een wals met een lekkere cadans en is daarin goed te volgen. Er komen veel chromatisch verschuivende akkoorden in voor en hier en daar wordt de melodie gedubbeld. Hier vormt de stemming een uitdaging. Zo spelen de eerste fluit en de altfluit een belangrijke melodielijn samen, fluit tot b³ en altfluit tot e³. Spannend om mooi zuiver te krijgen!

Twee leuke korte stukken (samen 3 à 4 minuten) met genoeg uitdagingen voor alle stemmen!

B	R	V	A	I	totaal
3	5	4	4	4	20

→ niveau 4 (C-examen)

Edvard Grieg (arr. Ann Cameron Pearce), Lyric Pieces. Fluitensemble. Score Vivo.

Ann Cameron Pearce, de oprichter van Score Vivo, maakte voor deze uitgave bewerkingen voor fluitensemble (4-6 spelers) van drie bekende *Lyrische Stücke* voor piano van Grieg: *Little Bird* op. 43

no. 4, *Solitary Traveler* op. 43 no. 2 en *March of the Dwarfs* op. 54 no. 3. De fluit leent zich natuurlijk perfect voor het imiteren van vogels en *Little Bird* is dan ook heel geschikt en leuk voor fluitensembles! Fluit 1 en 2 spelen in dit deel piccolo. Qua samenspel vormt het een grote uitdaging. Er zijn constant vogelgeluiden te horen in de vorm van zeer snelle figuurtjes in tweeëndertigsten met accenten, staccato en voorslagen, die vrijwel steeds door twee of meer fluiten tegelijkertijd worden gespeeld en waaraan flink kan worden gestudeerd. Ze zijn gebonden en bevatten hier en daar lastige vorgrepen en/of sprongen. Heel leuk, maar ook heel lastig om precies gelijk te krijgen. *Solitary Traveler* heeft een heel ander karakter, langzaam, heel mooi en verstild. Zeer geschikt om te werken aan grote contrasten in dynamiek en het maken van lange lijnen. Ook de stemming heeft hier aandacht nodig; regelmatig worden melodieën verdubbeld, bijvoorbeeld in octaven. Fluit 1 en 4 kunnen desgewenst gedeeltelijk op Es-fluit worden gespeeld. *March of the Dwarfs* is de spetterende afsluiting, lekker virtuoos en pittig en een uitdaging qua samenspel en articulatie. Fluit 1 speelt optioneel ook piccolo. Het stuk heeft een heel mooi langzaam Andante-middengedeelte. Fijn om even tot rust te komen. Dit gedeelte heeft wel een aantal zeer lastige loopjes (gebonden

zestienden met grote sprongen). Een mooie uitgave met drie zeer afwisselende stukken. Leuk om te spelen en ook om naar te luisteren!

B	R	V	A	I	totaal
3	4	4	4	4	19

→ niveau 4 (C-examen)

Ferdinand Ries (Eric Lamb en Martin Rummel), Trio op. 63. Piano, fluit en cello. Paladino editions pm 0074.

Ferdinand Ries (1784-1838) was rond 1805 enkele jaren leerling, kopiist en privé-secretaris van Beethoven. In dit trio uit 1815 heeft de piano overduidelijk de belangrijkste en meest aanwezige rol, maar ook de fluit- en de cellopartij zijn leuk en hebben genoeg te bieden. Het trio bestaat uit drie delen: Allegro, Andantino en Rondo-Allegro. In alle drie zijn samenspel en 'naar elkaar luisteren' erg belangrijk. Veel loopjes worden door de verschillende stemmen geïmiteerd of moeten juist spatgelijk klinken. Gebruiken alle drie de spelers dezelfde articulatie? Ook gebeurt het meerdere keren dat de fluit en piano de melodelijn unisono spelen: goed luisteren naar de stemming!

In de fluitpartij staan veel articulatie-aanwijzingen. In de snelle delen is zeker ook dubbel staccato nodig. Daarnaast kan

er ook flink worden gewerkt aan dynamische verschillen; de dynamiek wisselt veel en snel.

Een leuk gevarieerd klassiek trio!

B	R	V	A	I	totaal
2	4	3	4	3	16

→ niveau 4 (C-examen)

Flutist Quarterly DIRECT TO YOUR DESKTOP

Join the National Flute Association as an e-member and pay lower rates and no postage charges.

Receive *The Flutist Quarterly*, the annual membership directory, and the Convention program book online!

E-membership brings you each issue of the magazine without the delay or expense of postage! As an e-member you also will receive our monthly e-newsletter, be qualified to register for the annual NFA convention and apply for competitions, and enjoy other membership benefits.

Call 1-312-332-6682, contact vpampe@nfaonline.org, or visit nfaonline/The-Organization/Membership/

(translations to english)

Claude Debussy (arr. Magnus Byström) - *Élégie* for double bass flute and piano.

Kontinuum Publications.

Debussy wrote *Élégie* ("Song of Mourning") in December 1915, while France was suffering from the horrors of the First World War. Originally it was a short piano piece (about 11/2 minutes), in which the melody played entirely in the lower register. Magnus Byström made this arrangement for the very

surprising and not very common combination of double bass flute and piano. It is a gloomy, slow and worn, beautiful and certainly not mundane piece. The double bass flute part is not that difficult in itself, but since almost no one has such an instrument at home by default and therefore cannot practice daily, the piece will be a challenge for everyone. If you do have a double bass flute and can rehearse, it is very worthwhile. Because the double bass flute sounds very soft and low and the onset is therefore not always clear, it is also quite a challenge to get the balance right. In short, a beautiful piece for a special combination!

Maurice Ravel (arr. Magnus Byström), *À la manière de* Flute Quintet.

Score Vivo.

After the composer and pianist Alfredo Casella published a collection of style imitations for piano in 1911, he invited his friend Ravel to contribute to a second series. Ravel chose two of his favorite composers, Emmanuel Chabrier and Aleksandr Borodin, as models. Magnus Byström rewrote Ravel's style imitations for a quintet of two flutes, alto, bass and double bass flute. *À la manière de Emmanuel Chabrier* is a paraphrase of an aria from *Faust* by Gounod and is still quite a challenge from a rhythmic point of view. It is an *Allegretto* in 6/8, with in the first part almost constantly continuous loose eighth notes, always doubled. So the timing and articulation have to be exactly the same to get this beautiful. Later there will be several changes of accidentals (up to 6 sharps!) and time signature (6/8, 9/8) and there are a few rhythmically tricky runs in which septoles have to be passed on to each other. All parties are well addressed and do not get bored. *À la manière de Borodin* is a bit simpler rhythmically. It is a waltz with a nice cadence and is easy to follow. There are many chromatically shifting chords in it and here and there the melody is doubled. Here the mood is a challenge. For example, the first flute and the alto flute play an important melody line together, flute to b3 and alto flute to e3. Exciting to get nice and clean! Two nice short pieces (together 3 to 4 minutes) with enough challenges for all parts!